

The Relationship Between Perceived Partner Responsiveness and Sexual Satisfaction: The Mediating Role of Sexual Desire and Positive Body Image

Saba Dashti¹, Zahra Naderi Nobandegani^{2*},
Hasan Zarei Mahmoudabadi³

1. MA Student of Psychology, Yazd University, Yazd, Iran

2. Assistant Professor, Psychology Department, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Yazd University, Yazd, Iran (Corresponding Author)

zahra.naderi@yazd.ac.ir

3. Associate Professor, Psychology Department, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Yazd University, Yazd, Iran

Citation: Dashti, S., Naderi Nobandegani, Z., & Zaree Mahmoudabadi, H. (2024). The Relationship Between Perceived Partner Responsiveness and Sexual Satisfaction with the Mediating Role of Sexual Desire and Positive Body Image in Married Women. *Biannual Journal of Applied Counseling*, 14(1), 79-65

Abstract

The prevalence of sexual dissatisfaction among women and the occurrence of problems in couples' relationships and the increase in divorce rates have led to research in the field of identifying factors that determine sexual satisfaction. Based on this, the aim of the present study was to investigate the relationship between the perceived responsiveness of the spouse and sexual satisfaction with the mediating role of sexual desire and positive body image in married women. The method of this research was correlation of structural equation modeling. The research population included all married women living in Isfahan city, and among these married women, 345 people were selected to participate in the research using the convenience non-random sampling method, and according to the Perceived Response Questionnaires of Apt and Hurlbert (1992) Sexual Desire Questionnaire, Avalos (2005) Body Appreciation Questionnaire and Hudson (1981) Sexual Satisfaction Questionnaire. Also, AMOS-24 and SPSS-24 software were used to analyze the data. The results showed that the direct paths are all positively significant. Also, the indirect path of the spouse's perceived responsiveness through sexual desire and positive body image was significant on sexual satisfaction. Based on the findings of the present study, it can be said that the perceived responsiveness of the spouse influences sexual satisfaction by increasing sexual desire and positive body image.

Keywords: perceived partner responsiveness, sexual desire, positive body image, sexual satisfaction

Extended Abstract

Introduction

Sexual satisfaction is an important component related to physiological and psychological well-being, and beyond the role it plays in enhancing overall relationship satisfaction, it is also of great importance for marital satisfaction (Karakose., 2023). Perceived partner responsiveness (PPR) is considered one of the most important factors, encompassing the perception of verbal and non-verbal responses from one's life partner (such as understanding the spouse, validating their needs and opinions, and taking care of them). It appears that PPR is reflected in sexual relationship and sexual intimacy between the partners (Naraškevičiūtė, 2017). Individuals feel more comfortable with partners who care about their needs and understand and value them. Overall, the perception of a partner's responsiveness leads to a greater sense of satisfaction from the sexual relationship, a higher quality of marital relationship, and increased sexual desire among partners (Uppot et al., 2023). One construct that can explain the mechanism between perceived partner responsiveness and sexual satisfaction is sexual desire. Sexual desire is a motivational state that compels individuals to engage in sexual experiences or, more broadly, to achieve specific sexual goals, and it is of particular importance in intimate relationships (Park & Macdonald, 2022). As shown by Frost (2018), discrepancies in levels of desire between partners or sexual desire disorders in one of the partners can lead to problems such as decreased sexual satisfaction. Enhanced perceived partner responsiveness can lead to an increase in the sexual desire of both partners. Besides the mentioned influential factors on sexual performance, body image is also another influential factor in the type of sexual performance of married individuals. Body image plays a key role in

individuals' sexual experiences by impacting their self-confidence in sexual relationships. Positive body image can be defined as an overarching love and respect for the body. Given the inherent importance of the body in the sexual encounter, it is not surprising that body image is a determining factor for satisfaction in sexual experiences (Kolthoorn, 2018). Satisfaction or dissatisfaction with the body leads to a set of behaviors that influence an individual's sexual desires (Cedro et al., 2022). Body image not only affects sexual performance (including sexual desire) and sexual satisfaction but also influences the perceived partner responsiveness. Given the above, the current study seeks to answer the following research question: Is there a positive relationship between perceived partner responsiveness and sexual satisfaction with the mediating role of sexual desire and body image?

Methods

This correlational study was conducted using structural equation modeling (SEM). The research population included all married women living in Isfahan, Iran, from whom 345 individuals were selected through non-random convenience sampling to participate in the study. The participants responded to the Perceived Partner Responsiveness Scale (PPRS) by Reis et al. (2006), the Hurlbert Index of Sexual Desire (HISD) by Apt and Hurlbert (1992), the Body Appreciation Scale (BAS) by Avalos et al. (2005), and the Index of Sexual Satisfaction (ISS) by Hudson et al. (1981). Moreover, AMOS-24 and SPSS-24 software were used for data analysis.

Results

The findings from this study showed that perceived responsiveness can predict sexual desire (0.40), body appreciation (0.44), and sexual satisfaction (0.29). In addition, sexual desire can predict sexual satisfaction with a standard coefficient of 0.49. Body appreciation can predict sexual desire and sexual satisfaction with standard coefficients of 0.25 and 0.16, respectively ($P \leq 0.001$). Therefore, based on the obtained results, all paths in the model were confirmed. These paths represented the sub-hypotheses of the research that were accepted.

Also The results of the indirect path analysis using the bootstrap method showed the indirect effect of perceived responsiveness mediated by sexual desire and body appreciation in explaining the variance of sexual satisfaction ($\beta = 0.32$), the indirect effect of perceived responsiveness mediated by body appreciation in explaining the variance of sexual desire ($\beta = 0.11$), and the indirect effect of body appreciation mediated by sexual desire in explaining the variance of sexual satisfaction ($\beta = 0.12$) were positive and significant ($P \leq 0.001$). Therefore, considering the significant direct and indirect effects, the main hypothesis of the research regarding the mediating role of sexual desire and body appreciation in the relationship between perceived partner responsiveness and sexual satisfaction was confirmed.

Discussion and conclusion

The results of the present study are in line with those of the studies by Rosen et al. (2020), Naraškevičiūtė (2017), Birnbaum et al. (2016), Frost (2018), Gillen et al. (2006), Woertman & van den Brink (2012) as cited in Quinn- Nilas et al. (2016), Claudat (2013), Rocque & Cioe (2010), van den Brink (2018), Fornaini et al. (2021), Weaver and Byers (2023), and Kolthoorn (2018), who showed that perceived partner responsiveness predicts higher sexual satisfaction through the mediation of sexual desire and positive body image. Likewise, the results of the present study are consistent with those studies that showed sexual desire and positive body image predict sexual satisfaction. Transferring responsiveness to the partner increases their sense of responsibility for engaging in mutual support that helps maintain the relationship; therefore, the intimacy created following the perceived partner responsiveness leads to a tendency to bond with the spouse and increases sexual desire in the relationship (Arıcan-Dinc & Gable, 2023). These findings indicated that couples experiencing higher levels of sexual desire also experience higher sexual satisfaction and have a higher quality marital relationship.

Moreover, the results of the present study are consistent with those of the studies by Cedro et al. (2022), Wu and Yong (2021), Arantes et al. (2020), Seal et al. (2009), and Meltzer and McNulty (2010) which showed that a positive body image predicts higher sexual desire. Additionally, the results of the current study are in line with the studies by Goldsmith and Byers (2016) and Weller and Dziegielewski (2008), which demonstrated that perceived partner responsiveness explains the sexual satisfaction of married women with the mediating role of a positive body image and sexual desire.

Furthermore, daily interactions with close others may have an equal or stronger impact on body image than media, especially for young women. It is possible that individuals perceive certain behaviors such as being embraced, kissed, or rejected by their life partner as a reflection of their partner's view of their body. In general, people feel better about their bodies when they think that their partner is satisfied with them; therefore, feedback related to the body from a spouse may influence their sexual performance (Goldsmith & Byers, 2016). Thus, receiving support from a partner can be associated with less disturbance in body image and

less anxiety about physical appearance (Weller & Dziegielewski, 2008). Seal et al. (2009) found that higher body satisfaction in a sample of college women was related to higher sexual desire for engaging in sexual activity. Accordingly, women's feelings about their bodies influence their confidence in the sexual tendency and acceptance by their partners. Women who have positive feelings about their bodies are more confident that their partner finds them sexually attractive, hence they have a greater desire for sexual intimacy and are more willing to engage in sexual activity (Meltzer & McNulty, 2010). Therefore, the mediating role of positive body image can explain the relationship between perceived partner responsiveness and sexual satisfaction.

Ethical considerations

To gain more trust from the participants, they were assured that their responses would be anonymous and confidential, the principle of confidentiality would be fully respected, and the responses would not be made available to any institution or organization. This research was registered with the Ethics Committee of Yazd University under the code IR.YAZD.REC.1402.054.

Funding

This research project was not financed by any person or institution.

Conflict of interest

The findings of this study do not conflict with the interests of any individual or organization.

Authors' contributions

In this study, the first author was responsible for implementing and compiling the content, the second author for the overall framework and research guidance, and the third author for reviewing the article.

Acknowledgment

The researchers also consider it necessary to thank and appreciate all the married people who participated in the present study.

رابطه بین پاسخگویی ادراک شده همسر و رضایت جنسی: نقش میانجی میل جنسی و تصویر بدنی مثبت

صبا دشتی^۱، زهرا نادری نوبندگانی^{۲*}، حسن زارعی محمود آبادی^۳

دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران
استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران (نویسنده مسئول)
دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه یزد، یزد، ایران

Zahra.naderi@yazd.ac.ir

چکیده

شیوع ناراضی جنسی در بین زنان و بروز مشکلاتی در روابط زوجین و افزایش آمار طلاق موجب شده است تحقیقاتی در زمینه، شناسایی عوامل تعیین‌کننده رضایت جنسی صورت گیرد. بر این اساس، هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین پاسخگویی ادراک شده همسر و رضایت جنسی با نقش میانجیگری میل جنسی و تصویر بدنی مثبت در زنان متأهل بود. روش این پژوهش همبستگی از نوع مدل‌سازی معادلات ساختاری بود. جامعه پژوهش شامل کلیه زنان متأهل ساکن شهر اصفهان بود که از میان این زنان متأهل، ۳۴۵ نفر به روش نمونه‌گیری غیرتصادفی در دسترس برای شرکت در پژوهش انتخاب شدند و به پرسشنامه‌های پاسخگویی ادراک شده شریک ریس و همکاران (۲۰۰۶)، پرسشنامه تمایل جنسی آپت و هالبرت (۱۹۹۲)، پرسشنامه قردانی بدنی آولوس و همکاران (۲۰۰۵) و پرسشنامه رضایت جنسی هادسون و همکاران (۱۹۸۱) پاسخ دادند. همچنین به منظور تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار AMOS-24 و SPSS-24 استفاده شد. نتایج نشان داد که مسیرهای مستقیم همگی به صورت مثبت معنادار هستند. همچنین مسیر غیرمستقیم پاسخگویی ادراک شده همسر به واسطه میل جنسی و تصویر بدنی مثبت بر رضایت جنسی معنادار بود. بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت پاسخگویی ادراک شده همسر به واسطه افزایش میل جنسی و تصویر بدنی مثبت بر رضایت جنسی تأثیر دارد.

واژه‌های کلیدی: پاسخ‌گویی ادراک شده همسر، میل جنسی، تصویر بدنی مثبت، رضایت جنسی

مقدمه

روابط عاشقانه معمولاً تک‌همسری هستند، به این معنی که بیشتر شرکا برای برآورده کردن نیازهای جنسی خود منحصرأ به یکدیگر متکی هستند؛ بنابراین ناتوانی در برآورده کردن نیازهای اساسی می‌تواند به کاهش صمیمیت جنسی و تعارض بین زوجین منجر شود، ناراضی از زندگی زناشویی و رابطه جنسی را به همراه داشته باشد و به‌طور بالقوه خطر انحلال رابطه را افزایش دهد (Volwels et al., 2022). بنابراین یکی از عوامل مختل‌کننده کیفیت رابطه بین همسران عدم رضایت جنسی است. پژوهش (Roffi, 2016 cited in Ghafarian Roohparvar, 2022) نشان داد بی‌توجهی به مسأله رضایت جنسی در زنان باعث بروز مشکلاتی در روابط آن‌ها با همسرانشان می‌گردد و غالباً به صورت دلخوری، حسادت، رقابت، حس انتقام‌گیری، احساس تحقیر و عدم اعتماد به نفس، ناکامی و عدم ایمنی بروز می‌کند. رضایت جنسی یک مؤلفه مهم مرتبط با بهزیستی فیزیولوژیکی و روانی است و فراتر از سهمی که در ایجاد احساس رضایت کلی از یک رابطه دارد برای احساس رضایت زناشویی نیز از اهمیت زیادی برخوردار است. رضایت جنسی به ایجاد پیوندی قوی و پایدار بین زوجین کمک می‌کند و در کاهش تعارضات بین زوجین و افزایش صمیمیت مؤثر است (Karakos et al., 2023). از نظر سازمان بهداشت جهانی، رضایت جنسی جنبه‌ای انسانی است و آخرین مرحله از چرخه پاسخ جنسی است که بیانگر مطلوب بودن رابطه جنسی است (Salemi et al., 2021). یکی از مهم‌ترین ابعاد بهزیستی جنسی، رضایت جنسی است و با توجه به تأثیر زیادی که رضایت جنسی بر رفاه جنسی و پایداری زندگی زوجین دارد لازم است به شناسایی عواملی که به‌عنوان محافظ این بعد مهم در زندگی جنسی زوجین در نظر گرفته می‌شود، پرداخته شود (Volwels et al., 2022). پاسخگویی ادراک شده همسر (Perceived partner responsiveness) به‌عنوان یکی از مهم‌ترین این عوامل شناخته می‌شود و به‌عنوان ادراک پاسخ‌های کلامی و غیرکلامی از طرف شریک زندگی (مانند درک همسر، اعتبار بخشیدن به نیازها و نظرات وی و مراقبت از او) در نظر گرفته می‌شود. به دنبال پاسخگویی شریک

زندگی به نیازهای اساسی فرد، وی احساس پذیرفته شدن و ارزشمند بودن می‌کند و این امر موجب افزایش صمیمیت بین طرفین رابطه می‌شود (Bergeron et al., 2021). از آنجایی که صمیمیت جنسی با شریک زندگی نیز بخش جدایی‌ناپذیری از روابط عاشقانه است، به نظر می‌رسد پاسخگویی ادراک شده همسر در زمینه ایجاد رابطه جنسی و صمیمیت جنسی بین زوجین خود را نشان می‌دهد (Naraškevičiūtė, 2017). همان‌طور که ذکر شد پاسخگویی ادراک شده شریک با متغیرهایی در روابط عاشقانه از جمله رضایت جنسی و صمیمیت بالاتر در رابطه و همچنین عملکرد جنسی بهتر و میل جنسی بالاتر در نمونه‌های مختلف بالینی و جمعیت عمومی مرتبط است (Morel et al., 2023). ون‌دراسترن و ورهایج (van der sterren & Verheij, 2009) گزارش کردند پاسخگویی ادراک شده شریک، رضایت جنسی، ترس‌های جنسی کمتر برای درگیری در فعالیت جنسی و انگیزه بالاتر برای درگیر شدن در رابطه جنسی را پیش‌بینی می‌کند؛ همچنین بیرن بایوم و همکاران (Birnbbaum et al., 2016) گزارش کردند که پاسخگویی بالاتر به نیازهای شریک سبب افزایش میل جنسی می‌شود (Naraškevičiūtė, 2017). افراد با شرکایی که به نیازهای آنان اهمیت می‌دهند و آن‌ها را درک و تأیید می‌کنند احساس راحتی بیشتری می‌کنند و در کل ادراک حاصل از پاسخگو بودن شریک سبب تجربه رضایت بیشتر از رابطه جنسی، کیفیت بالاتر رابطه زناشویی و میل جنسی بیشتر شرکا می‌شود (Uppot et al., 2023).

یکی از سازه‌هایی که می‌تواند سازوکار بین پاسخگویی ادراک شده همسر و رضایت جنسی را تبیین نماید میل جنسی (Sexual desire) است. میل جنسی به‌عنوان حالتی انگیزشی است که افراد را وادار می‌کند به تجربیات جنسی یا به‌طور گسترده‌تر به اهداف جنسی خاصی برسند و در رابطه زوجها از اهمیت خاصی برخوردار است (Park & Macdonald, 2022). در مدل خطی کاپلان (Kaplan, 1979 cited in Nimbi et al., 2019) میل جنسی به‌عنوان اولین مرحله از پاسخ جنسی در نظر گرفته می‌شود. استولرو (Stoleru, 2006) مولفه‌های شناختی و عاطفی میل جنسی را برجسته و بیان کرد که میل جنسی شامل بازنمایی ذهنی یک هدف در رابطه با لذت جنسی است که بار عاطفی دارد (Nimbi et al., 2019). فراوانی فعالیت‌های جنسی از جنبه‌های مهم تمایلات جنسی است. فعالیت جنسی مداوم با یک شریک، با رضایت جنسی بیشتر، سلامت و عملکرد جنسی بهتری نیز همراه است (Dosch et al., 2016). همچنین تفاوت‌های بیشتر در میل جنسی با رضایت جنسی و رابطه جنسی کمتر زوجها مرتبط است؛ به‌عنوان مثال فردی که میل جنسی کمتری دارد ممکن است احساس کند مجبور است و یا تحت فشار قرار می‌گیرد تا با شریک زندگی خود درگیر فعالیت جنسی شود، در مقابل اگر شریک او میل جنسی بالاتری داشته باشد به خاطر این که مکرراً آغازکننده رابطه جنسی است ممکن است احساسات منفی ناشی از طرد شدن و یا عدم برآورده شدن نیاز او سبب کاهش رضایت جنسی طرفین شود (Rosen et al., 2020). چنان که تحقیق فراست (Frost, 2018) نشان داد ناهماهنگی در سطوح میل طرفین و یا اختلال میل جنسی در یکی از طرفین سبب ایجاد مشکلاتی از جمله کاهش رضایت جنسی می‌شود. همان‌طور که پیش از این گفته شد، به نظر می‌رسد پاسخگویی رفتار مهمی است که موجب صمیمیت می‌شود (Reis & Clark, 2013) و این حس را ایجاد می‌کند که شریک زندگی ارزشمند است و رابطه خاص است. افزایش پاسخگویی ادراک شده همسر می‌تواند به افزایش میل جنسی زوجین منجر شود. افرادی که متوجه می‌شوند که همسرشان نیازهای آن‌ها را درک و از آن‌ها قدردانی می‌کند، می‌توانند تعاملات جنسی را به‌عنوان یکی از راه‌های تقویت تجارب صمیمی با یک شریک پاسخگو ببینند و بر این اساس ممکن است تمایل بیشتری برای رابطه جنسی با او داشته باشند. در مقابل افرادی که درک می‌کنند همسرشان به نیازهای آن‌ها پاسخ نمی‌دهد، ممکن است از فعالیت جنسی با این همسر خودداری کنند و در نتیجه از صمیمیت ایجاد شده توسط رابطه جنسی چشم‌پوشی کنند (Birnbbaum et al., 2016). همچنین برخی از مطالعات نشان داده‌اند شرکای پاسخگو به میل جنسی به‌عنوان همسران ارزشمندتر و در نتیجه از نظر جنسی مطلوب‌تر تلقی می‌شوند. به‌عنوان مثال هم مردان و هم زنان تمایل کمتری به رابطه جنسی با شریکی دارند که فکر می‌کنند توجه او به آن‌ها مبهم است (Birnbbaum et al., 2021).

همچنین علاوه بر عوامل مؤثر ذکر شده بر عملکرد جنسی، تصویر بدنی نیز عامل مؤثر دیگری در نوع عملکرد جنسی افراد متأهل است. به نظر می‌رسد اختلال در عملکرد جنسی به‌ویژه در زنان شایع است و یکی از دلایل آن می‌تواند این باشد که زنان در حین رابطه جنسی افکار پریشان‌کننده‌تری نسبت به مردان در مورد بدن خود دارند و این خود سبب مشکلات جنسی در آنان می‌شود (Quinn- Nilas et al., 2016). تحقیقاتی (Gillen et al., 2006; Woertman & Van den brink, 2012 cited in Quinn- Nilas et al., 2016; Claudat, 2013; Rocque & Cioe, 2010) که تصویر بدنی را در ارتباط با عملکرد جنسی بررسی می‌کنند، نشان می‌دهند نگرانی‌های مربوط به تصویر بدن بر رفتارها، نگرش‌ها و شناخت‌های جنسی تأثیر می‌گذارد. تصویر بدنی مثبت (Positive body image) را می‌توان به‌عنوان عشق و احترام فراگیر به بدن تعریف کرد که به افراد اجازه می‌دهد از زیبایی منحصربه‌فرد بدن خود و عملکردهایی که برای آن‌ها انجام می‌دهد قدردانی کنند. باتوجه به اهمیت زیادی که به‌طور ذاتی به بدن در زمینه جنسی می‌شود تعجب‌آور نیست که تصویر بدن، عاملی تعیین‌کننده برای رضایت از تجربیات جنسی است. تصویر بدنی از طریق تأثیرگذاری بر اعتمادبه‌نفس افراد در رابطه جنسی نقشی کلیدی در تجارب جنسی دارد. احساس رضایت یا عدم رضایت از بدن باعث بروز

مجموعه‌ای از رفتارها می‌شود که تمایلات جنسی افراد را در رابطه تحت تأثیر قرار می‌دهد (Cedro et al., 2022). زنانی که سطوح بالاتری از احترام به بدن و قدردانی از بدن دارند و ظاهر خود را مثبت‌تر ارزیابی می‌کنند در برقراری ارتباط جنسی با شریک خود احساس راحتی بیشتری دارند که خود باعث عملکرد جنسی بهتر در آنان (از جمله میل جنسی، برانگیختگی و ارگاسم) می‌شود (Wu & Zheng., 2021). در مطالعه‌ای که توسط ارتس و همکاران (Arantes et al, 2020) انجام گرفت نتایج نشان داد افرادی که خود را جذاب‌تر می‌دانند تمایل جنسی بالاتر و کیفیت روابط بالاتری را گزارش کردند.

تصویر بدنی علاوه بر تأثیرگذاری بر عملکرد جنسی (از جمله میل جنسی) و رضایت جنسی از پاسخگویی ادراک شده همسر نیز تأثیر می‌پذیرد. زنانی که بیشتر مورد پذیرش شریک زندگی خود قرار دارند و کمتر از رها شدن و طرد شدن از طرف شریک زندگی‌شان می‌ترسند درجات کمتری از نارضایتی از بدن، اضطراب کمتر مرتبط با تصویر بدن و درجات بالاتری از اعتمادبه‌نفس و پذیرش بدن را گزارش می‌کنند (Fornaini et al., 2021). همچنین ویور و بایرز (Weaver & Byers, 2023) در پژوهشی که عوامل بین فردی مؤثر بر تصویر بدن زنان را در فعالیت جنسی بررسی می‌کرد به این نتیجه رسیدند که ادراک زنان از عوامل مؤثر در رابطه (کیفیت رابطه و مدت زمان رابطه) و عملکرد شریک جنسی خود (دریافت تعریف و تمجید از طرف شریک زندگی، نحوه قضاوت همسر راجع به آن‌ها) بر تصویر بدن زنان به‌خصوص حین رابطه جنسی اثرگذار است. باتوجه‌به آنچه پیش از این ذکر شد، سؤال پژوهشی حاضر این است که آیا بین پاسخگویی ادراک شده همسر و رضایت جنسی با نقش میانجی‌گر میل جنسی و تصویر بدنی مثبت رابطه وجود دارد؟

روش

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

پژوهش حاضر، همبستگی از نوع مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این پژوهش را زنان متأهل شهر اصفهان در سال ۱۴۰۱ تشکیل دادند. به‌منظور جمع‌آوری نمونه ۳۴۵ نفر از زنان متأهل این شهر، با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. ملاک‌های ورود به این پژوهش شامل: ۱- تحصیلات بالاتر از دیپلم، و ۲- گذشتن حداقل ۶ ماه از زندگی مشترک و ملاک‌های خروج شامل: ۱. وجود بیماری روانی و ۲. سوء مصرف مواد، بود.

برای انجام پژوهش در ابتدا سؤالات پرسشنامه پاسخگویی ادراک شده شریک ریس و همکاران (Reis et al., 2006) به فارسی ترجمه شد و مجدد ترجمه فارسی به انگلیسی برگردان شد و به تدوین‌گر پرسشنامه، پروفسور ریس ارسال شد. بعد از رفع ابهام این پرسشنامه مجدد به فارسی ترجمه شد (این مراحل فقط برای پرسشنامه پاسخگویی ادراک شده همسر به خاطر این که پرسشنامه مذکور در ایران کار نشده بود انجام شد). شیوه جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش، به این صورت بود که ابتدا لینک پرسشنامه‌های پژوهش به‌صورت آنلاین از طریق پیام‌رسان‌های مختلف در فضای مجازی در اختیار زنان متأهل در گروه‌های مجازی مختلف قرار داده شد. همچنین از شرکت‌کنندگان خواسته شد مطابق با دستورالعمل و با صداقت به سؤالات پاسخ دهند. لازم به ذکر است به دلیل محدودیت تعداد پاسخ‌دهندگان در پاسخگویی آنلاین برای جواب‌گویی به پرسشنامه‌ها، اکثر داده‌ها به‌صورت حضوری و با مراجعه به مراکز درمانی، پارک‌ها و خیابان‌ها و در قالب پرسشنامه‌های چاپ شده جمع‌آوری شد. همچنین به منظور بررسی ملاک‌های ورود و خروج سؤالاتی از افراد پرسیده شد و بر این اساس افرادی که بیماری روانی و یا سابقه‌ی سوءمصرف مواد داشتند و نیز تحصیلاتشان پایین‌تر از دیپلم بود از پژوهش کنار گذاشته شدند.

بعد از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها، داده‌ها با استفاده از شاخص‌های آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و آمار استنباطی (مانند شاخص‌های برازش TLI و GFI و CFI) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. لازم به ذکر است در بخش استنباطی از مدل‌یابی معادلات ساختاری (SEM) با نرم‌افزارهای SPSS-24 و AMOSS-24 استفاده شد و در نهایت داده‌ها با کمک شاخص‌های برازش مورد تفسیر قرار گرفت.

ابزار اندازه‌گیری

پرسشنامه رضایت جنسی (ISS): پرسشنامه رضایت جنسی توسط هادسون و همکاران (Hudson et al., 1981) برای ارزیابی سطوح رضایت جنسی زوجین ساخته شد. این پرسشنامه دارای ۲۵ سؤال است. پاسخ آزمودنی به هر ماده آزمون در یک مقیاس ۷ درجه‌ای لیکرت بین ۰ تا ۶ از هرگز (۰) تا همیشه (۶) قرار دارد و در مجموع نمره آزمودنی‌ها بین ۰ تا ۱۵۰ در نوسان است. نمره بالا در این پرسشنامه بیانگر رضایت جنسی است (Khamse et al, 2014). هادسون و همکاران (Hudson et al., 1981) آلفای کرونباخ آن را ۰/۹۱ و

همچنین پایایی بازآزمایی یک هفته‌ای را ۰/۹۳ گزارش کردند. در ایران در پژوهش‌های، خمسه و همکاران (Khamse et al., 2014) و عندلیب و همکاران (Andalib et al., 2021) پایایی با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۱ و اعتبار آن ۰/۹۳ گزارش شد. در پژوهش حاضر پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۱ به دست آمد.

مقیاس پاسخگویی ادراک شده شریک (Persived partner responsiveness): مقیاس ۱۸ آیتی پاسخگویی ادراک شده شریک برای اولین بار توسط ریس و همکاران (Reis et al., 2006) در یک مطالعه در مورد تجربیات همسران متأهل از صمیمیت و حمایت معرفی شد. آیت‌ها به شکلی نوشته شده‌اند که شرکت‌کنندگان می‌توانند مقیاس را با توجه به یک رابطه خاص (به‌عنوان مثال شریک عاشقانه، همسر، بهترین دوست، سرپرست کار، والدین یا مربی) تکمیل کنند. هر آیت در یک لیکرت ۹ درجه‌ای، از اصلاً درست نیست (۱) تا کاملاً درست است (۹) قرار دارد. همچنین این مقیاس دارای سه مؤلفه درک، اعتباربخشی و عمومی است (Reis & Carmichael, 2006, as cited in Reis et al, 2017). پایایی مقیاس‌های پاسخگویی ادراک شده شریک ۱۲ و ۱۸ گوی‌های در پژوهش‌های انجام شده بین ۰/۹۱ تا ۰/۹۸ گزارش شده است. به‌عنوان نمونه جولینک و همکاران (Jolink et al., 2022) پایایی این مقیاس را ۰/۹۴، ناراسکیویچی (Naraškevičiūtė, 2017) پایایی مقیاس را ۰/۹۶ و رون و ریس (Ruan & Reis, 2019) پایایی پرسشنامه را ۰/۹۴ گزارش کرده‌اند. در پژوهش حاضر پایایی این مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۷ به دست آمد. همچنین پایایی خرده مقیاس‌ها عبارت هستند از عمومی ۰/۸۷، اعتباربخشی ۰/۹۴ و درک ۰/۹۴. جهت بررسی روایی سازه مقیاس حاضر از تحلیل عاملی استفاده شد و روایی این پرسشنامه مورد تأیید قرار گرفت. وزن‌های رگرسیونی استاندارد ذیل سه عامل با عنوان عمومی، درک و اعتباربخشی معنادار بود و در دامنه‌ای از ۰/۷۱ تا ۰/۸۹ قرار داشت. همچنین همبستگی دو سویه میان عامل عمومی و عامل درک، ۰/۸۶، عامل عمومی و عامل اعتبار ۰/۸۳ و همبستگی عامل اعتبار و عامل درک، ۰/۹۳ برآورد شد.

پرسشنامه تمایل جنسی (HISD) (Hurlbert index of sexual desire): این پرسشنامه توسط آپت و هالبرت (Apt & Hurlbert, 1992) ساخته و در بسیاری از پژوهش‌های بین‌المللی به کار گرفته شد. این پرسشنامه شامل ۲۵ ماده است که میزان تمایل جنسی آزمودنی را مورد سنجش قرار می‌دهد. هر آیت با یک لیکرت ۵ درجه‌ای نمره‌گذاری می‌شود که از همیشه چنین تمایلی دارم (۰) تا هرگز چنین تمایلی ندارم (۴) قرار دارد. بنابراین نمره‌های این پرسشنامه با جمع نمرات ۲۵ ماده به دست می‌آید (Yousefi et al, 2012). کم‌ترین و بیش‌ترین نمره تمایل جنسی ۰ تا ۱۰۰ است، که نمره‌ی بالا حاکی از میزان بالای تمایل جنسی در آزمودنی‌ها است (Yousefi et al, 2012). در پژوهش زندی پیام و داوری (Zandi Payam & Davari, 2018) روایی همگرایی پرسشنامه تمایل جنسی آپت و هالبرت (Apt & Hurlbert, 1992) با پرسشنامه‌های خود ابرازی جنسی و عملکرد جنسی اسپکتور و همکاران (Spector et al., 1996) به ترتیب ۰/۷۲ و ۰/۷۱ به دست آمد و هر دو معنادار بود. همچنین یوسفی و همکاران (Yousefi et al, 2012) برای پایایی از شیوه دو نیمه کردن استفاده کردند و پایایی نیمه اول سوالات ۰/۹۲ و پایایی نیمه دوم ۰/۹۱ و آلفای کرونباخ کل پرسشنامه ۰/۹۴ گزارش شد. در این پژوهش پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۴ به دست آمد.

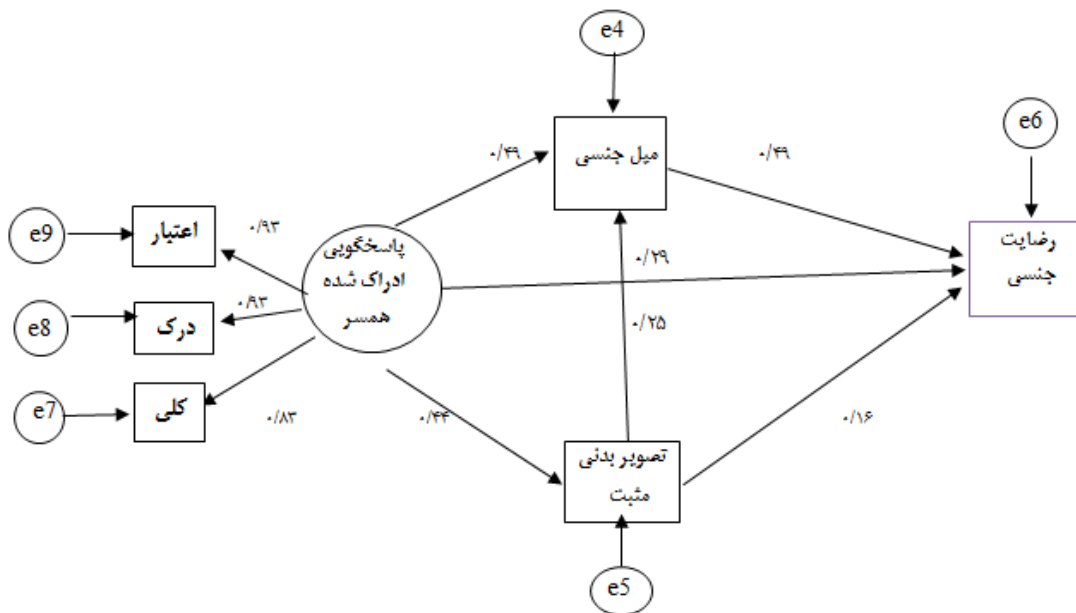
مقیاس قدردانی بدنی (Body appreciation scale): برای بررسی تصویر بدنی مثبت از پرسشنامه قدردانی از بدن اولووس و همکاران (Avalos et al., 2005) استفاده شد. این ابزار یک مقیاس ۱۳ سؤالی است که جنبه‌های مثبت تصویر بدنی را که در بسیاری از تئوری‌ها شناسایی شده است منعکس می‌کند. آیت‌های مقیاس قدردانی از بدن در یک درجه‌بندی لیکرتی ۵ درجه‌ای از هرگز (۱) تا همیشه (۵) قرار می‌گیرند که کمترین نمره ۱۳ و بیشترین نمره ۶۵ است. این مقیاس برای به‌دست‌آوردن یک درک کلی از بدن است. اولووس و همکاران (Avalos et al., 2005) پایایی این مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۴ به دست آوردند. روایی مقیاس از طریق همبستگی با مقیاس عزت نفس بدنی فرانزو و شلید (Franzoi & Shields, 1984) ارزیابی شد و نشان داد این سازه با خرده مقیاس‌های درک جذابیت بدنی ۰/۵۰، شرایط فیزیکی ۰/۶۰ و نگرانی از وزن ۰/۷۲ مرتبط هستند و این نشان‌دهنده روایی همگرایی برای این مقیاس بود. همچنین در نمونه‌ی ایرانی آلفای کرونباخ ۰/۸۸ به دست آمد که نمایانگر پایایی مناسب این ابزار در جامعه ایرانی است (Saadat Bin Javaheri et al., 2022). در پژوهش‌های سعادت بین جواهری و همکاران (Saadat Bin Javaheri et al., 2022) و ناراسکیویچی (Naraškevičiūtė, 2017) پایایی این مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۴ گزارش شد. در این پژوهش پایایی مقیاس با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۱ به دست آمد.

یافته‌ها

در این بخش ابتدا جدول‌های شاخص‌های توصیفی و همبستگی گزارش شد. در ادامه پس از بررسی پیش‌فرض‌های مدل، مدل آزمون شده، ضرایب رگرسیونی استاندارد، وضعیت شاخص‌های برازش و وضعیت احراز واسطه‌گری از طریق شاخص‌های مربوط نشان داده شد.

شکل ۱

مدل پژوهش در حالت ضرایب استاندارد

در شکل ۱ مدل برآورد شده با ضرایب استاندارد ارائه گردید. در ادامه در جدول شماره ۳ شاخص‌های برازش مدل و اثرات مستقیم و غیرمستقیم ارائه شد.

جدول ۳

شاخص‌های برازندگی مدل پژوهش

شاخص	χ^2/df	P	RMSEA	GFI	AGFI	CFI	TLI	IFI	NFI
مدل	۲/۷	۰/۰۱	۰/۰۷	۰/۹۸	۰/۹۴	۰/۹۹	۰/۹۸	۰/۹۹	۰/۹۸

با توجه به این که مقدار شاخص‌های برازش ذکر شده در جدول شماره ۳ بالای ۰/۹۰ و شاخص RMSEA برابر با ۰/۰۷ و کمتر از مقدار ۰/۰۸ بود، می‌توان گفت مدل نهایی میانجی از لحاظ برازش مطلق، ایجازی و مقایسه‌ای مطلوب بود. در ادامه در جدول شماره ۴ ضرایب استاندارد اثر مستقیم و غیرمستقیم ارائه شد.

جدول ۴

برآورد ضرایب معیار شده اثر مستقیم و غیرمستقیم

متغیر برون‌زا	متغیر درون‌زا	ضریب مسیر استاندارد	ضریب مسیر غیراستاندارد	سطح معنی‌داری
پاسخگویی ادراک شده	میل جنسی	۰/۴۰	۴/۰۵	۰/۰۰۱
پاسخگویی ادراک شده	تصویر بدنی مثبت	۰/۴۴	۲/۲۱	۰/۰۰۱
پاسخگویی ادراک شده	رضایت جنسی	۰/۲۹	۳/۵۵	۰/۰۰۱
میل جنسی	رضایت جنسی	۰/۴۹	۰/۶۰	۰/۰۰۱
تصویر بدنی مثبت	میل جنسی	۰/۲۵	۰/۵۰	۰/۰۰۱
تصویر بدنی مثبت	رضایت جنسی	۰/۱۶	۰/۳۹	۰/۰۰۱

مطابق با جدول ۴، اثرات مستقیم مدل پژوهش آورده شد. چنان‌که نتایج نشان می‌دهد: پاسخگویی ادراک شده قادر است با ضریب استاندارد، رضایت جنسی (۰/۴۰) و تصویر بدنی مثبت (۰/۴۴) و رضایت جنسی (۰/۲۹) را پیش‌بینی کند. همچنین میل جنسی قادر است با ضریب استاندارد (۰/۴۹) رضایت جنسی را پیش‌بینی کند. تصویر بدنی مثبت قادر است با ضریب استاندارد (۰/۲۵) میل جنسی و رضایت جنسی (۰/۱۶) را پیش‌بینی

کند ($P \leq 0/001$). بنابراین بر اساس نتایج به دست آمده تمامی مسیرهای ترسیم شده در مدل مورد تأیید قرار گرفت. این مسیرها از جمله منعکس کننده فرضیه‌های فرعی پژوهش بودند که به این شکل مورد تأیید قرار می‌گیرد. در ادامه به برای تأیید اثر میانجیگری به بررسی اثرات غیرمستقیم در مدل پرداخته شد.

جدول ۵

نتایج بوت‌سترپ برای اثرات میانجی در مدل

سطح معنی داری	مقدار اثر	حدود بوت‌استرپ		متغیر ملاک	متغیر میانجی	متغیر پیش‌بین
		حد بالا	حد پایین			
0/001	0/32	0/27	0/37	رضایت جنسی	میل جنسی	پاسخگویی ادراک شده
0/001	0/11	0/06	0/15	میل جنسی	تصویر بدنی مثبت	پاسخگویی ادراک شده
0/001	0/12	0/07	0/17	رضایت جنسی	میل جنسی	تصویر بدنی مثبت

مطابق جدول ۵ نقش واسطه‌گری به تفکیک مسیرهای زیر مشخص شد. اثر غیرمستقیم پاسخگویی ادراک شده به واسطه میل جنسی و تصویر بدنی مثبت در تبیین واریانس رضایت جنسی ($\beta = 0/32$)، اثر غیرمستقیم پاسخگویی ادراک شده به واسطه تصویر بدنی مثبت در تبیین واریانس میل جنسی ($\beta = 0/11$) و در نهایت اثر غیرمستقیم تصویر بدنی مثبت به واسطه میل جنسی در تبیین واریانس رضایت جنسی ($\beta = 0/12$) مثبت و معنی‌دار بود ($P \leq 0/001$). بنابراین نظر به معنی‌داری اثرات مستقیم و متعاقب آن اثرات غیرمستقیم، فرضیه اصلی پژوهش مبنی بر نقش میانجی‌گری میل جنسی و تصویر بدنی مثبت در رابطه بین پاسخگویی ادراک شده شریک و رضایت جنسی مورد تأیید قرار گرفت. با توجه به معنی‌داری هم‌زمان مسیرهای مستقیم متغیرهای برون‌زاد و درون‌زاد، میانجی‌گری گفته شده در این مدل از نوع سهمی بود.

بحث

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد تصویر بدنی مثبت و میل جنسی در رابطه بین پاسخگویی ادراک شده همسر و رضایت جنسی نقش میانجی دارد. این یافته همسو با پژوهش‌های ناراسکیویچی (Naraškevičiūtė, 2017)، روسن و همکاران (Rosen et al., 2020) است. زوجینی که شریک زندگیشان به نیازهایشان پاسخ می‌دهد و خواسته‌هایشان در اولویت قرار دارد، در هر شرایطی از حمایت و پشتیبانی همسرشان برخوردار هستند، دلسوزی و مراقبت همسرشان را درک می‌کنند و همین‌طور به آن‌ها احترام می‌گذارند، پویایی ارتباطی و رفاه فیزیکی و روانی بالاتری را تجربه می‌کنند. پاسخگویی ادراک شده همسر فرآیندی است که افراد باور می‌کنند شریک زندگیشان به شیوه‌ای حمایت‌کننده با نیازهای آن‌ها پاسخ می‌دهد. پاسخگویی ادراک شده همسر یک متغیر مؤثر در هر دو بعد فیزیکی و روانی در نظر گرفته می‌شود که با بهزیستی افراد، از لحاظ جنسی و جسمی مرتبط است. رضایت از رابطه و پاسخگویی ادراک شده شریک نیز با یک دیگر مرتبط هستند به این ترتیب که رضایت زناشویی از طریق پاسخگویی ادراک شده شریک و رضایت جنسی پیش‌بینی می‌شود (Balci, 2020). در مطالعه‌ای که توسط روسن و همکاران (Rosen et al., 2020) انجام گرفت نتایج نشان داد زنان مبتلا به اختلال میل/برانگیختگی جنسی که همسرشان را پاسخگوتر به نیازهای خود تلقی کردند پریشانی و اضطراب جنسی کمتر، میل جنسی بالاتر و در نتیجه رضایت جنسی بالاتری را گزارش کردند. همچنین تعاملات روزمره با افراد نزدیک ممکن است تأثیری برابر یا قوی‌تر از رسانه‌ها بر تصویر بدن، به‌ویژه برای زنان جوان داشته باشد. این احتمال وجود دارد که افراد رفتارهایی مانند در آغوش گرفته شدن، بوسیدن یا طرد شدن توسط شریک زندگی را به‌عنوان انعکاس دیدگاه شریک زندگیشان در مورد بدن خود درک کنند. به‌طور کلی افراد وقتی احساس کنند که شریک زندگی از آن‌ها راضی است احساس بهتری راجع به بدن خود پیدا می‌کنند؛ بنابراین این احتمال وجود دارد که بازخورد مربوط به بدن از طرف همسر بر عملکرد جنسی آن‌ها تأثیر می‌گذارد. شواهدی برای حمایت از این دیدگاه وجود دارد به‌عنوان مثال، تصویر بدنی مثبت با طیف وسیعی از جنبه‌های رفاه جنسی در میان زنان از جمله تمایل جنسی بالاتر، فراوانی ارتباط جنسی، اجتناب کمتر از رابطه جنسی، اضطراب جنسی کمتر و اختلال کمتر در عملکرد جنسی و رضایت جنسی بالاتر مرتبط می‌باشد (Goldsmith & Byers, 2016). بنابر این، دریافت حمایت از شریک می‌تواند با اختلال کمتر در تصویر بدنی و اضطراب کمتر در مورد ظاهر فیزیکی مرتبط باشد (Weller & Dziegielewska, 2005). پژوهش بیرن بایوم و همکاران (Birbaum et al., 2016) نشان داد پاسخگویی ادراک شده همسر با میل جنسی رابطه دارد. می‌توان گفت هنگامی که یکی از طرفین رابطه احساس کند شریک زندگی‌اش به نیازها و خواسته‌های او اهمیت می‌دهد، انگیزه بیشتری برای حفظ رابطه خود پیدا می‌کند. علاوه بر این انتقال پاسخگویی به شریک احساس مسئولیت او را برای انجام رفتار و حمایت متقابل که به حفظ رابطه کمک می‌کند، افزایش می‌دهد؛ بنابراین

صمیمیت ایجاد شده به دنبال ادراک پاسخگویی همسر باعث تمایل به پیوند رفتاری با همسر و میل جنسی بیش تر برای زوجین در رابطه می شود (Arican-Dinc & Gable, 2023). پاسخگویی ادراک شده همسر فرصتی برای زوجین فراهم می کند تا از رابطه جنسی به عنوان وسیله ای برای نزدیک شدن به شریک زندگی خود استفاده کنند و معتقد باشند که شریک پاسخ مثبتی را به همسر خود می دهد. پاسخگویی ادراک شده همسر میل جنسی بالاتری را برای زنان و مردان نسبت به شریک زندگی خود پیش بینی می کند. زنان بیشتر برای حفظ صمیمیت تمایل به نزدیک شدن به همسر خود دارند در صورتی که مردان بیشتر به دلایل جنسی، مانند ارضای جنسی تمایل به نزدیک شدن به همسر خود دارند (Birnbaum et al., 2016). پژوهش های ولر و ژیگولوسکی (Weller & Dziegielewski, 2005) و ویور و بایرز (Weaver & Byers, 2023) نشان داد پاسخگویی ادراک شده همسر با تصویر بدنی مثبت رابطه مثبت و معنادار دارد. تصویر بدنی مثبت شامل قدردانی، عشق ورزیدن و دیدگاه مثبت نسبت به بدن است که توسط تجربیات بین فردی منعکس می شود. پیام هایی که از طرف والدین و شرکا در روابط عاشقانه در مورد انتظارات از ظاهر ایده آل به فرد منتقل می شود درونی شده و بر تصویر بدن فرد تأثیر می گذارد. پذیرش بدن توسط اطرافیان به ویژه همسر و احساس ارزشمند بودن برای ویژگی های واقعی خود جزء جدایی ناپذیر درک تصویر بدن فرد در نظر گرفته می شود. اهمیت تأثیرگذاری شریک زندگی بر تصویر بدن فرد از این جهت است که انسان ها ممکن است دیدگاه شریک صمیمی خود را به عنوان بازتابی از ارزش های خود در نظر بگیرند. پس زمانی که زوجین شریک زندگی خود را پاسخگو ادراک کنند احساس ارزشمندی و مهم بودن به فرد منتقل می شود و بنابراین به خودش و بدنش احترام می گذارد. بنابراین هر چه شرکا در روابط عاشقانه پاسخگوتر باشند و همسر پاسخگویی آن ها را ادراک کند با تصویر بدنی مثبت همسر رابطه مستقیم دارد (Naraškevičiūtė, 2017). پژوهش های سیدرو و همکاران (Cedro et al., 2022)، وو و یانگ (Wu & Zheng, 2021)، ارنس و همکاران (Arantes et al., 2020)، سیل و همکاران (Seal et al., 2009)، ملترز و نولتی (Meltzer & McNulty, 2010) نشان داد تصویر بدنی مثبت با میل جنسی رابطه مثبت و معنادار دارد. از آن جایی که صمیمیت فیزیکی مستلزم به نمایش گذاشتن بدن برای شریک خود است، زنان با تصویر بدنی ضعیف بیش تر به نواقص بدن خود توجه دارند، به همین دلیل در طول ارتباط جنسی بیش تر بر افکار مزاحم در مورد تصویر بدنی متمرکز می شوند و کم تر بر میزان برانگیختگی و لذت جنسی توجه می کنند که خود بر عملکرد جنسیشان تأثیرگذار است؛ بنابراین تمایل کمتری به درگیر شدن در روابط جنسی دارند. سیل و همکاران (Seal et al., 2009) دریافتند که رضایت بالاتر از بدن در نمونه ای از زنان کالج با میل جنسی بالاتر برای درگیر شدن در فعالیت جنسی مرتبط است.

در راستای بررسی یافته های به دست آمده پژوهش های (Gillen et al., 2006; Woertman & Van den brink, 2012 cited in Quinn- Nilas et al., 2016; Claudat, 2013; Rocque & Cioe, 2010) نیز نشان دادند تصویر بدنی مثبت با رضایت جنسی رابطه مثبت و معنادار دارد. تصویر بدنی مثبت با رضایت جنسی رابطه دارد زیرا زمانی که تصویر بدنیشان مثبت است مطمئن تر هستند که همسرشان آن ها را از نظر جنسی جذاب می داند و بنابراین صمیمیت و رضایت جنسی بیش تری را تجربه می کنند (Meltzer & McNulty, 2010). به عبارتی داشتن تصویر خوب و مثبت از بدن باعث می شود زنان در حین رابطه جنسی احساسات مثبتی را در رابطه با خودشان تجربه کنند و این خود می تواند بر مسائلی مانند ارضاء جنسی و نهایتاً دستیابی به رضایت از رابطه جنسی مؤثر باشد.

فراست (Frost, 2018) نشان داد زوجینی که سطوح بالاتری از میل جنسی را تجربه می کنند، رضایت جنسی بالاتر و همچنین رابطه زناشویی با کیفیت تری را نیز دارند. بر اساس یافته های این پژوهش می توان این گونه تبیین کرد که یکی از مهم ترین عوامل خوشبختی در زندگی زناشویی، روابط لذت بخش جنسی است و رضایت بخش نبودن آن به طلاق و از هم گسستگی زندگی زناشویی منجر می شود. از آن جایی که بیشتر تعارضات زوجین ناشی از ناراضی جنسی است لازم است عوامل مؤثر بر رضایت جنسی شناسایی شوند. میل جنسی از جمله عوامل مهم و تأثیرگذار بر رضایت جنسی است که خود به عنوان نیرویی که افراد را به سمت رفتارهای جنسی معینی سوق می دهد، تعریف می شود. زمانی که زوجین سطوح میل جنسی مشابهی را تجربه کنند به عنوان مثال زمانی که سطوح میل جنسی هر دو بالا باشد بیشتر درگیر رفتار جنسی می شوند و در نتیجه رضایت جنسی بالاتری تجربه می کنند. رضایت جنسی، به میل جنسی و تحقق آن از طریق فعالیت جنسی بستگی دارد. البته باید بین عناصر چرخه ای پاسخ جنسی تعادل وجود داشته باشد تا رضایت جنسی مطلوب محقق شود. هنگامی که بین رها کردن خود در حالت برانگیختگی و توانایی کنترل تکانه ای جنسی و مهار افکار و محرک های مزاحم و نامربوط تعادل وجود داشته باشد رابطه ای جنسی لذت بخش و در نتیجه رضایت جنسی محقق می شود (Dosch et al., 2016). همچنین اختلاف بین سطوح میل جنسی در زوجین با رضایت جنسی رابطه دارد به صورتی که در زوجینی که تمایل جنسی یکی بالاتر از دیگری است به این دلیل که همیشه آغازکننده رابطه جنسی است ممکن است احساس کند از سمت همسرش طرد شده است که بر کاهش رضایت جنسی زوجین اثر می گذارد؛ بنابراین زمانی که سطح تمایل جنسی زوجین مشابه و بالا باشد رضایت جنسی بالایی را در روابط زناشویی خود تجربه می کنند (Rosen et al., 2020).

از جمله محدودیت های پژوهش این بود که به واسطه تابو بودن پرسش از روابط جنسی در فرهنگ ایرانی، افراد به سختی مایل به همکاری و پر کردن پرسشنامه ها بودند و بنابراین روند کار با کندی پیش رفت. همچنین نمونه این پژوهش زنان متأهل عادی بودند و بنابراین در تعمیم یافته ها به

همه‌ی زنان باید دقت نمود (به‌عنوان نمونه در تعمیم به زنان باردار یا دارای سابقه بیماری‌هایی که عملکرد جنسی را مختل می‌کند باید با احتیاط عمل کرد). همچنین در بحث ملاک‌های خروج از پژوهش به تشخیص بیماری روانی اشاره گردید. در این مورد افرادی که تحت درمان قرار داشتند در صورت پاسخ صادقانه کنار گذاشته شدند، اما در عین حال باید توجه داشت که برخی از افراد ممکن است به این مورد صادقانه پاسخ ندهند و یا دچار بیماری‌هایی از این قبیل باشند و خودآگاهی لازم در این زمینه را نداشته باشند. در راستای نتایج به‌دست‌آمده پیشنهاد می‌شود بحث مربوط به تصویر بدنی منفی نیز مورد بررسی قرار گیرد تا اطلاعاتی در مورد هر دو بعد تصویر بدنی در تحقیقات به دست آید. همچنین پیشنهاد می‌شود نقش متغیر تعدیل‌گر جنسیت در مدل‌های مشابه مورد بررسی قرار گیرد تا مدل‌سازی در این زمینه صرفاً بر مبنای یک جنسیت نباشد. همچنین نیاز است با توجه به تأثیرگذاری پاسخگویی همسر و نوع ادراک این پاسخگویی توسط طرف مقابل بر زندگی زناشویی و نیز عملکرد جنسی زوجین، مشاوران پیش از ازدواج و زوج درمانگران، آموزش‌هایی در این زمینه به زوجین ارائه دهند. علاوه بر این لازم است به زنان در زمینه تأثیرپذیری ناخودآگاه از ایده‌آل‌های لاغری غیر واقعی که می‌تواند تحت تأثیر رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی مجازی رخ دهد اطلاعاتی ارائه شود.

نتیجه‌گیری

بر اساس یافته‌های پژوهش زوجینی که شریک زندگیشان به نیازهایشان اهمیت می‌دهد و پاسخگویی آن‌ها است، ارتباط نزدیک‌تری دارند چنان‌که این الگوی ارتباطی مثبت و سالم در روابط آن‌ها سبب رفاه بیشتر در رابطه زناشویی می‌شود و متعاقب آن زنان تصویر بدنی مثبت و برانگیختگی و میل جنسی بالاتر و نهایتاً رضایت جنسی بیشتر را تجربه می‌کنند.

ملاحظات اخلاقی

برای حفظ ملاحظات اخلاقی از شرکت‌کنندگان خواسته شد مطابق با دستورالعملی که در ابتدای هر پرسشنامه ذکر شده است با صداقت به سؤالات پاسخ دهند؛ همچنین برای جلب بیش‌تر اعتماد افراد به آن‌ها اطمینان داده شد که پاسخ‌هایشان بدون نام و محرمانه است، اصل رازداری به‌طور کامل رعایت می‌شود و پاسخ‌ها در اختیار هیچ نهاد و سازمانی قرار نخواهد گرفت و برای تکمیل فرم‌ها احتیاج به درج اطلاعات شخصی نیست. لازم به ذکر است این پژوهش با کد IR.YAZD.REC.1402.054 در کمیته اخلاق دانشگاه یزد به ثبت رسید.

حمایت مالی

برای انجام این پژوهش هیچ‌گونه حمایت مالی از سوی نهاد یا سازمان خاصی وجود نداشته است و مقاله برگرفته از پایان‌نامه دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد است.

تعارض منافع

پژوهشگران اعلام می‌دارند هیچ‌گونه تعارض منافی در انجام این پژوهش وجود ندارد.

سهام مشارکت نویسندگان

در این پژوهش نویسنده اول کار اجرا و تدوین محتوا و نویسنده دوم چارچوب کلی و راهنمایی پژوهش و نویسنده سوم کار بازمینی مقاله را به عهده داشته‌اند.

سپاسگزاری

پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند از تمامی افراد متأهلی که در پژوهش حاضر شرکت نموده‌اند تشکر و قدردانی نمایند.

Reference

- Apt, C. V., & Hurlbert, D. F. (1992). Motherhood and female sexuality beyond one year postpartum: A study of military wives. *Journal of Sex Education and Therapy*, 18(2), 104-114. <https://doi.org/10.1080/01614576.1992.11074044>
- Andalib, K. M., Morsali, M., Mahmudiniya, S. (2021). Predicting sexual satisfaction based on body image and perfectionism in pregnant women. *Journal of family and sexual health*, 2(1), 65-75. (Persian) <https://doi.org/10.52547/fash.2.1.65>

- Arantes, J., Barros, F., & Oliveira, H. M. (2020). Extradyadic behaviors and gender: How do they relate with sexual desire, relationship quality, and attractiveness. *Frontiers in psychology, 10*, 1-12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02554>
- Arıcan-Dinc, B., & Gable, S. L. (2023). Responsiveness in romantic partners' interactions. *Current Opinion in Psychology, 1-5*. <https://doi.org/10.1016/j.copsy.2023.101652>
- Avalos, L., Tylka, T. L., & Wood-Barcalow, N. (2005). The body appreciation scale: Development and psychometric evaluation. *Body image, 2*(3), 285-297. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2005.06.002>
- Balci, B. B. (2020). *The association of relational uncertainty with relationship satisfaction and perceived partner responsiveness: A cross-sectional and a daily diary study* (Master's thesis, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü). <http://hdl.handle.net/11727/6515>
- Bergeron, S., Pâquet, M., Steben, M., & Rosen, N. O. (2021). Perceived partner responsiveness is associated with sexual well-being in couples with genito-pelvic pain. *Journal of Family Psychology, 35*(5), 628. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/fam0000829>
- Birnbaum, G. E., Kanat-Maymon, Y., Slotter, E. B., & Luchies, L. B. (2021). Sexual desire mediates the relationship-promoting effects of perceived partner mate value. *Archives of Sexual Behavior, 50*, 3733-3755. <https://doi.org/10.1007/s10508-021-02060-2>
- Birnbaum, G. E., Reis, H. T., Mizrahi, M., Kanat-Maymon, Y., Sass, O., & Granovski-Milner, C. (2016). Intimately connected: The importance of partner responsiveness for experiencing sexual desire. *Journal of Personality and Social Psychology, 111*(4), 530. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/pspi0000069>
- Cedro, C., Mento, C., Piccolo, M. C., Iannuzzo, F., Rizzo, A., Muscatello, M. R. A., & Pandolfo, G. (2022). Sexual desire and body image. Gender differences and correlations before and during COVID-19 lockdown. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 19*(7), 1-11. <https://doi.org/10.3390/ijerph19074351>
- Claudat, K. (2013). The role of body surveillance, body shame, and body self-consciousness during sexual activities in women's sexual experience. Master thesis, university of nevada, las vegas. <http://dx.doi.org/10.34917/4797992>
- Dosch, A., Rochat, L., Ghisletta, P., Favez, N., & Van der Linden, M. (2016). Psychological factors involved in sexual desire, sexual activity, and sexual satisfaction: A multi-factorial perspective. *Archives of sexual behavior, 45*, 2029-2045. <https://doi.org/10.1007/s10508-014-0467-z>
- Fornaini, E., Matera, C., Nerini, A., Policardo, G. R., & Di Gesto, C. (2021). The power of words: Appearance comments from one's partner can affect men's body image and women's couple relationship. *International journal of environmental research and public health, 18*(17), 1-13. <https://doi.org/10.3390/ijerph18179319>
- Franzoi, S., Shields S. (1984). The body esteem scale: Multidimensional structure and sex differences in a collage population. *Journal of personality assessment. 48* (2), 173-178. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4802_12
- Frost, R. (2018). *Love hurts: The description and measurement of sexual and relationship distress in couples* (Master thesis). Griffith university. <file:///C:/Users/Zahra%20Naderi/Downloads/10.25904/1912/3409>
- Ghafarian Roohparvar, H, Yazidi, A, Foroghi, E, Razi Roudi, D, & Talebian Sharif, J. (2022). The relationship between the tendency to sexual infidelity and the quality of married life with the mediation of women's sexual satisfaction. *Family and Health Quarterly, 11*, 3, 186-176. (persian) <https://dorl.net/dor/20.1001.1.23223065.1400.11.3.11.8>
- Goldsmith, K. M., & Byers, E. S. (2016). Perceived impact of body feedback from romantic partners on young adults' body image and sexual well-being. *Body Image, 17*, 161-170. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2016.03.008>
- Habibpour Gatabi, K & Safari Shahi, R (2014). *Comprehensive manual for using SPSS in survey researches*. Tehran: Looye publition. (persian) <https://doi.org/10.4236/oalib.1105900>
- Hudson, W. W., Harrison, D. F., & Crosscup, P. C. (1981). A short-form scale to measure sexual discord in dyadic relationships. *Journal of Sex Research, 17*(2), 157-174. <https://doi.org/10.1080/00224498109551110>
- Jolink, T. A., Chang, Y. P., & Algoe, S. B. (2022). Perceived partner responsiveness forecasts behavioral intimacy as measured by affectionate touch. *Personality and Social Psychology Bulletin, 48*(2), 203-221. <https://doi.org/10.1177/0146167221993349>
- Karakose, S., Urs, M., Marshall, J. E., & Ledermann, T. (2023). Depression, anxiety, stress, and sexual satisfaction in couples. *Journal of sex & marital therapy, 49*(6), 616-629. <https://doi.org/10.1080/0092623X.2023.2166637>
- Khamse, F, Zahra Kar, K, & Mohsenzadeh, F. (2014). The effect of teaching the practical application of intimate relationship skills on the level of sexual satisfaction and marital happiness of married women. *Journal of Positive Psychology, (2)*, 41-52. (persian) <file:///C:/Users/Lenovo/Downloads>

- Meltzer, A. L., & McNulty, J. K. (2010). Body image and marital satisfaction: evidence for the mediating role of sexual frequency and sexual satisfaction. *Journal of Family Psychology*, 24(2), 156. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0019063>
- Morel, M. P., Rosen, N. O., Péloquin, K., & Bergeron, S. (2023). Maltreatment in childhood and perceived partner responsiveness in adult romantic relationships: A dyadic daily diary and longitudinal study. *Child maltreatment*, 28(1), 163-175 <https://doi.org/10.1177/10775595211057230>
- Naraškevičiūtė, E. (2017). *The relationship between perceived partner's responsiveness and sexual satisfaction: The role of positive body image* (Master's thesis). Utrecht university. <https://studenttheses.uu.nl/handle/20.500.12932/26435>.
- Nimbi, F. M., Tripodi, F., Rossi, R., Navarro-Cremades, F., & Simonelli, C. (2019). Male sexual desire: An overview of biological, psychological, sexual, relational, and cultural factors influencing desire. *Sexual medicine reviews*, 8(1), 59-91. <https://doi.org/10.1016/j.sxmr.2018.12.002>
- Park, Y., & MacDonald, G. (2022). Single and partnered individuals' sexual satisfaction as a function of sexual desire and activities: Results using a sexual satisfaction scale demonstrating measurement invariance across partnership status. *Archives of sexual behavior*, 1-18. <https://doi.org/10.1007/s10508-021-02153-y>
- Quinn-Nilas, C., Benson, L., Milhausen, R. R., Buchholz, A. C., & Goncalves, M. (2016). The relationship between body image and domains of sexual functioning among heterosexual, emerging adult women. *Sexual Medicine*, 4(3), 182-189. <https://doi.org/10.1016/j.esxm.2016.02.004>
- Reis, H.T., Clark, M.S. (2013). Responsiveness. *The oxford handbook of close relationship*, 400-423.
- Reis, H.T., Ronald, D.C., Michael, R., Carmichael, C. (2006). Perceived partner responsiveness scale. *The sourcebook of listening research: Methodology and measures*. <https://doi.org/10.1002/9781119102991.ch57>
- Reis, H. T., Crasta, D., Rogge, R. D., Maniaci, M. R., & Carmichael, C. L. (2017). Perceived Partner Responsiveness Scale (PPRS) (Reis & Carmichael, 2006). *The sourcebook of listening research: Methodology and measures*, 516-521. <https://doi.org/10.1002/9781119102991.ch57>
- Rocque, C. L., & Cioe, J. (2010). An evaluation of the relationship between body image and sexual avoidance. *Journal of sex research*, 48(4), 397-408. <https://doi.org/10.1080/00224499.2010.499522>
- Rosen, N. O., Corsini-Munt, S., Dubé, J. P., Boudreau, C., & Muise, A. (2020). Partner responses to low desire: associations with sexual, relational, and psychological well-being among couples coping with female sexual interest/arousal disorder. *The Journal of Sexual Medicine*, 17(11), 2168-2180. <https://doi.org/10.1016/j.jsxm.2020.08.015>
- Ruan, Y., Reis, H. T., Clark, M. S., Hirsch, J. L., & Bink, B. D. (2019). Can I tell you how I feel? Perceived partner responsiveness encourages emotional expression. *Emotion*, 20(3), 329. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/emo0000650>
- Saadat Bin Javaheri, F., Abul Qasimi, S., Haqat, S., A. (2022). Comparison of body appreciation, body flexibility and attachment style in women with self-compassion and without self-compassion. *Quarterly Journal of Applied Psychological Research*, (4) 12, 308-293. (persian) <https://doi.org/10.22059/japr.2022.315166.643716>
- Salemi, Y., Aboei, A., Saeidmanesh, M. (2021). Predicting sexual satisfaction of married women based on marital commitment, Marital intimacy, and coronation attachment style. *Journal of applied family therapy*, 2 (5), 94-115. (persian) <https://doi.org/10.22034/aftj.2022.320628.1310>
- Seal, B. N., Bradford, A., & Meston, C. M. (2009). The association between body esteem and sexual desire among college women. *Archives of Sexual Behavior*, 38, 866-872. <file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/doi%2010.1007/s10508-008-9467-1>
- Sobhani, F, Khaltabari, J, & Rahmati, S. (2017). The effectiveness of cognitive-behavioral therapy based on body image on sexual satisfaction and marital adjustment of infertile women. *Applied Psychology Quarterly*, 12(1), 25-46. (persian) <file:///C:/Users/Zahra%20Naderi/Downloads/20.1001.1.20084331.1397.12.1.2.6>
- Spector, I. P., Carey, M. P., & Steinberg, L. (1996). The Sexual Desire Inventory Development, factor structure, and evidence of reliability. *Journal of sex & marital therapy*, 22(3), 175-190. <https://doi.org/10.1080/00926239608414655>
- Uppot, A., Raposo, S., Rosen, N. O., Corsini-Munt, S., Balzarini, R., & Muise, A. (2023). Responsiveness in the face of sexual challenges: The role of sexual growth and destiny beliefs. *The Journal of Sex Research*, 61(2), 228-245. <https://doi.org/10.1080/00224499.2023.2175194>
- van der Sterren, P. G., & Verheij, M. J. (2009). *The importance of sexual self-disclosure and perceived partner responsiveness in sexual intimacy: the proposition of an interpersonal process model* (Master's thesis). Utrecht university. <https://studenttheses.uu.nl/handle/20.500.12932/2872>

- Volwels, L. M., Roos, C. A., Mehulić, J., O'Dean, S. M., & Sánchez-Hernández, M. D. (2022). What does it mean to be responsive to a partner's sexual needs? Toward a definition of sexual need responsiveness. *Archives of Sexual Behavior*, 51(8), 3735-3747. <https://doi.org/10.1007/s10508-022-02432-2>
- Weaver, A. D., & Byers, E. S. (2023). Body Image and Sexual Well-Being: A Qualitative Study of Women's Perceptions of Partner and Relationship Influences. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 49(3), 299-313. <https://doi.org/10.1080/0092623X.2022.2105768>
- Weller, J. E., & Dziegielewski, S. F. (2005). The relationship between romantic partner support styles and body image disturbance. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 10(2), 71-92. https://doi.org/10.1300/J137v10n02_04
- Younis, I., El-Habbaq, D. M., Al-Awady, M. A., & Mostafa, A. (2019). Sexual satisfaction in women and its predictors. *Human Andrology*, 9(1), 14-20. [I:10.21608/ha.2019.12272.1043](https://doi.org/10.1007/s12011-019-01043-3)
- Wu, T., & Zheng, Y. (2021). Effect of sexual esteem and sexual communication on the relationship between body image and sexual function in chinese heterosexual women. *The Journal of Sexual Medicine*, 18(3), 474-486. <https://doi.org/10.1016/j.jsxm.2020.12.006>
- Yousefi, N, Kaveh Farsani, Z, Shakiba, A, Hemmati, S, Nabavi Hesar, J. (2012). Validation of Halbert Sexuality Questionnaire. *Scientific Research Quarterly of Shahid University*, 11(2), 107-118. (persian) [file:///C:/Users/Zahra%20Naderi/Downloads/20.1001.1.23452188.1392.11.2.12.0"](file:///C:/Users/Zahra%20Naderi/Downloads/20.1001.1.23452188.1392.11.2.12.0)
- Zandi Payam, A, Davari, A. (2018). The effect of heroin addiction on sexual desire and quality of life of people under the influence of treatment in the clinics of Sahne city. *Aliguderz Nursing Faculty Research-Analytical Journal*, 10 (1), 15-23. (persian) <http://ndhj.lums.ac.ir/article-1-223-fa.html>

